

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Könyvsorozat grafikai koncepciójának szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT 46/2000

A bíróság által feltett kérdések:

1. A szakmai szokások szerint grafikai szempontból a könyvsorozat koncepciójának megtervezése a külső és a belső grafikai kialakítás egységének a megtervezését jelenti-e?
2. A szakmai szokások szerint a sorozat külső- és belső koncepciója megtervezőjének hozzájárulása kell-e ahhoz, hogy a külső vagy belső grafikai munkák elkészítésével más személyt bízzanak meg?
3. A szakmai gyakorlati tapasztalatok szerint mennyi idő szükséges a perbeli Verne sorozat egy-egy kötetének külső és belső illusztrációja elkészítéséhez?
4. A könyvsorozat egyes kötetei táblaborítójának rajza, illetőleg a közepén elhelyezkedő motívum az egységes koncepció szerves része-e, az az egységes külső borítóterv elválaszthatatlan eleme-e?

Az eljáró tanács válasza:

Ad 1. Egy könyvsorozat grafikai formatervezése (ún. koncepciója) (figyelembe véve a megadott könyv méretét, formátumát) magába foglalja annak kötéstervét, színösszeállítását, grafikai díszítését, a belső illusztrációk grafikai megjelenítésének, felfogásának és mindezek egyéni, eredeti struktúrájának a kialakítását. Tehát a „koncepció” a külső és belső grafikai tervezés egységét jelenti, amely egyfajta egységes esztétikai megjelenés érdekében egységes könyvművészeti alkotás. Az ilyen formatervezés („koncepció”) önmagában is művészeti alkotás, amely szerzői jogi védelmet élvez.

Ad 2. Az első pontra adott válaszból következik, hogy a grafikai „koncepció” megtervezőjének hozzájárulása kell ahhoz, hogy a könyvsorozat külső vagy belső grafikai munkáinak elkészítésével más személyt bízzanak meg, miután ez a szóban forgó formatervezési mű engedély nélküli felhasználásának minősül.

Ad 3. Különösen egy ma élő és alkotó művésznak a Verne könyvsorozat illusztrációinak művészeti kialakításához igen nagymérvű kutatómunkát kell kifejtenie ahhoz, hogy megfelelő hitelességgel és invencióval legyen képes megjeleníteni a könyvben ábrázolt kort. Szükséges a kor tanulmányozása, ezért az első kötetek illusztrációinak elkészítése hosszabb időt vesz igénybe. A későbbi kötetek esetében is a művésznak mindenképp előtte el kell olvasnia a könyvet, hogy az abban megnyilvánuló miliőhöz igazítsa az illusztrációkat. Ezt követően meg kell határoznia a művésznak, hogy melyik szövegrészekhez kerüljön illusztráció. Mindezek után rajzolja meg az egyes illusztrációkat, majd végül a táblaborítóra kerülő motívumot. Ami

a Verne kötetek belső és külső illusztrációinak megfelelő művészi színvonalon történő elkészítéséhez szükséges időt illeti, az eljáró tanács csak becslésekre vállalkozhat, figyelembe véve, hogy mindez függ az egyes művészek alkotói egyéniségétől, az alkalmazott technikától és természetesen a szerző és a felhasználó között létrejött megállapodástól is. Mégis az eljáró tanács szakmai tapasztalataikra is támaszkodva 30-90 nap közötti idő megjelölését találta reálisnak.

Ad 4. A perbeli könyvsorozat egyes kötetei táblaborítójának rajza, illetőleg a középben elhelyezkedő motívum a „koncepció” szerves részét képezi, ezért az az egységes külső borítóterv elválaszthatatlan eleme.

Budapest, 2001. január 19.

id. dr. Ficsor Mihály
a tanács elnöke

dr. Feledy Balázs
a tanács előadó tagja

Benczúr Gyula
a tanács szavazó tagja